

hrana. Pri nas na kmetih se je namreč zelo vdomačila kava. To pijačo, ki jo v resnici moram imenovati strup, so pred nekaj desetletij pile le samo stare babice, sedaj pa jo že mora imeti vsak otrok. Vem, da si s tem, ako imenujem to priljubljeno pijačo strup, nakopljem nekaj sovražnikov, pa nič ne dě. Resnica pač v oči bode. Prišli bodo časi, ko ne boš na kmetih nikjer zapazil več zdravega obraza.

Moči pojemljejo. Krepkih in čvrstih delavcev, ki so kmetu neobhodno potrebni, vedno primanjkuje. Vse to pa skoro dela kava. Nekdaj smo imeli za zajutrek dobro in tečno domačo hrano, ki so jo gospodinje lahko iz poljskih pridelkov prav po ceni napravljale. Sedaj pa je vse drugače. Vsak delavec, vsak težak zahteva od kmeta za zajutrek kavo. To pa zopet kolje mošnje. Tu imamo drugi in tudi prav občuten davek.

Razven tega pa je kava za naše zdravje zelo škodljiva. Iz lupin, ki obdajajo kavino zrnje, narejajo najhujši strup, tako imenovani kofein. Razven pa še brezvestni prekupci in prodajalci pripravljajo kavo z modro galico, da dobi lepšo barvo. Modra galica pa je zopet strupena. Za drag denar si torej kupujemo le samo strup, domače pridelke pa, iz katerih bi si lahko naredili dobro in tečno hrano, prodajamo po smešni ceni. Kupci in prodajalci se nam na ta način posmehujejo, ter nas prav pridno odirajo.

Da se zboljša naše slabo stanje, si moramo torej tudi sami prizadevati. Pomoč, ki mora priti od zgoraj, nam bodo, kakor upamo, priborili naši poslanci. Pomoč pa mora priti tudi od spodaj. To pa si, moji dragi kmetje, po zgoraj omenjenem načinu pridobimo lahko sami. Delujmo torej z združenimi močmi, in naš ubogi kmečki stan se bo zopet povzdignil na boljšo stopinjo.

Cerkvene zadeve.

Sv. misijon v Framu.

Srečne dneve smo uživali od dne 19. do 27. septembra, ko so nam čč. gg. lazaristi iz Celja obslužovali sveti misijon. Že od Aninega so nas gosp. župnik vsako nedeljo in praznik podučevali v pridigah in krščanskih naukah za sv. misijon. Zato je bilo vse pripravljeno, ko so se v soboto, dne 19. septembra trije gospodje pripeljali. Po kratkem nagovoru se je brž začela spoved šolarjev, in večerko ob 4. uri g. vodja slovesno začnejo sv. misijon, ter nam s pripomočjo svojih tovarišev razlagajo: poklic človeka, zmoto greha v različni obliki, smrt grešnika, Marijo zagovornico; sodbo, pekel, nebesa.

Cerkev je bila od ranega jutra, ko so se služile svete maše, resnično natačena, posebno pri vseh treh pridigah. Pobožnost ljudstva je bila kar vidna, ko se je pri petih ali sedmerih svetih mašah vedno molil sv. rožni venec in zmes popevalo splošno po cerkvi. Po pridigi pred odhodom so še zapeli: »O usmiljeni Jezus«, »Veš, o Marija«, »Jezusa ljubim«, »Je angel«, »Že krije« — ali katero drugo.

Spovedniki so imeli obilno dela, da so morali poslednji čas še po večerji nadaljevati; kajti gorečnost je vedno naraščala, in naše veselje je v nedeljo do vrhunca dokipelo, ko smo pričakovali našega ljubljenega višjega pastirja. Že ob 1/2 9. uri smo se pri kapeli sv. Janeza sred vasi zbrali. Ob 9. uri se pripeljejo milostljivi knezoškof, in neprešteta truma se začne pomikati proti farni cerkvi, kjer je tudi mnogo ljudstva čakalo. Za sv. križem sledijo šolarji in možje, potem pa izbrani mladeniči s svečami nesejo novo podobo sv. Sreca Jezusovega; za njimi 108 opletelih deklic, ki so s sve-

čami v roki nosile novo podobo Sreca Marijinega in pa tron Mar. Dev., na sredi vsi duhovniki, in za njimi dolga vrsta ženskih. Pred cerkvijo je novi krasni misijonski križ, ki so ga mil. knezoškof slovesno blagoslovili, v cerkvi pa so še krasni slike: Sreca Jezusa in Marije blagoslovili.

Zdaj stopijo višji pastir na pridiznico ter po navodu sv. apostola Pavla iz besed: »Bogu pa bodi hvala, kateri nam je dal zmago po Gospodu našem, Jezusu Kristusu. Tedaj, moji ljubi bratje, bodite stanoviti in nepremakljivi, obilni bodite vselej v delu Gospodovem, ker veste, da vaše delo ni zastoj v Gospodu;« z apostolsko gorečnostjo in Pavlovo z govornostjo pohvalijo vernike za vsa njihova dobra dela v cerkvi in v Gospodu, opominjajo k stanovitosti po sv. misijonu, naj bi nam Gospod nebeško krono podelil. Pač ni bilo suhega očesa, ne trdega srca pri tem navdušenem govoru, ki nam ostane nepozabljiv. — Milostljivi knezoškof opravičilo še slovesno sv. mašo, zapojejo »Te Deum«, da smo se zahvalili Bogu, mil. knezu in misijonarjem za trud in milost božjo. Popoldne pa smo imeli posebne molitve za cerkveni zbor, in na koncu smo se izročili Mariji v brambo: Sveta Marija, le prosi za nas!

Gospodarske stvari.

Katere svinje so za pleme?

Gotovo le svinje dobre vrste, po katerih podedujejo mladiči lepo vrsto lastnosti, ki priporočujejo žival vsakomur. Le premalo se pri nas gleda na to, da bi se same svinje dobre narave odločevale bodisi za pleme, bodisi za rejo. Ne le pri onih za pleme, ampak tudi pri živalih, katere misliš na debelo rediti, moraš paziti, da imajo one lastnosti, katere jih sposobujejo to biti ali postati, za kar si jih odločil.

Celo truplo mora že pripravljeno, sposobno biti, če hočeš žival zrediti na debelo. Pri tem ne moreš sam kar nič pomagati; kajti če ni cela sestava in narava života za to, krmiš večidel zaman, ne da bi pitanje kaj prida izdalo. Na kaj pa se naj gleda pri svinjah, da se spozna, so li za to ali ono rabo ali ne? V prvi vrsti pazi na zadnji del života, če je ta močan in razvit, je tudi cela žival prav sposobna za rejo, pa tudi za pleme. To so pokazale mnogobrojne poskušnje. Saj je gnat jeden najboljših kosov na svinji, kaj ne? Že to kaže, da se mora zadnji del života tudi uvaževati pri odbiranju svinj.

Redili so se nalašč dve svinji z jednako pičo. Obe sta je tudi jednako mero potrebovali. A razloček med njima je bil, da je pri jedni zadnji del, pri drugi trebuh prav krepko razvit in močan bil. Obe so naenkrat zaklali, iztrebili in tehtali. Zopet razloček — razloček deveterih kilogramov. Ona z močnim zadnjim delom tehtala je 133 kg, druga 124 kg. Dokler se nista bili zaklani, trdili so možje, ki so se prej prav dobro zastopili na take stvari, da sta obe svinji jednako težki. In vendar so se za celih 9 kg zmotili!

Ne le samo pri teži, tudi pri »špehu« se je pokazal precejšen razloček. Pri svinji, ki je imela razvit zadnji del, meril je na debelost poldrugi decimeter, pri oni z debelim trebuhom komaj 10 cm. To bi se ne škodilo toliko, a razločeval se je »špeh« tudi po svoji kakovosti prav močno. Oni je bil jednat, čvrst, zrnast ter je dal veliko več masti in zabele, kakor ta od svinje s slabim, tenkim zadnjim delom.

Ni-li uzroka dovolj, da se pri svinjah gleda posebno na razvitek zadnjega in ne toliko sprednjega

dela? Ne klaja, ampak narava pomaga v prvi vrsti. Če je zadnji del krepek, so tudi plemenila ali rodila čvrsta in za svojo nalogo dovolj sposobna. To ne velja samo o prešičih, ampak tudi o prasicah. Mladiči pridejo bolj razviti in lažje na svet ter podedujejo po materi iste potrebne lastnosti za rejo ali za pleme. — Gospodarji, pazite torej pri prodaji, kakor tudi pri prekupu svinj, posebno na zadnji del života, če je dovolj razvit ali ne, če priporočuje žival že narava sama ali ne.

Sejmovi. Dne 24. oktobra v Mariboru in Velenju. Dne 26. oktobra na Bizeljskem in v Ribnici. Dne 28. okt. v Št. Juriju ob južni železnici, v Slov. Bistrici, pri Sv. Tomažu blizu Velike Nedelje, v Cmureku in na Muti. Dne 29. okt. v Koprivnici.

Dopisi.

Iz Maribora. (»Bismarkovci.«) V nedeljo, dne 11. oktobra na večer pridejo trije Slovani v gostilno h g. Weiss-u in sedijo mirno pri mizi. Pri drugi mizi je pa sedelo več »Velikonemcev«, med njimi tudi sodar R. Pichler in gostilničar Weiss. Bili so že delj časa dobre volje, kar naenkrat gostilničar Weiss godce v hišo pokliče, da naj zaigrajo: »Die Wacht am Rhein« in »Das deutsche Lied«, kateri pesmi vsi Velikonemci stojеče pojejo. Oni trije Slovani pri drugi mizi se seveda niso zmenili za to in so mirno sedeli, na kar se brž sodar Pichler zadere: »Dort sitzen Windische«. Eden od teh treh mu na to mirno odgovori: »Jaz sem Hrvat in sploh te pesmi ne razumem in me tudi društvo pri drugi mizi ne briga!«. Takrat pa je še le prav v sršenovo gnezdo dregnil. Naenkrat se vzdigne gostilničar Weiss in se zadere: »Ich brauche überhaupt keine windischen Zottel in meinem Gasthause.« »Jaz sploh ne potrebujem slovenskih raztrgancev v svoji gostilnici«. Ker se pa trebuhasti Weiss, ki je tudi mesar, večinoma od slovenskih kmetov redi, ker rejeno živino sploh po Spod. Štajarskem in Hrvaškem kupuje, mu kar naravnost svetujemo, naj si kar hipoma nad durmi pribije veliko tablo z debelimi črkami v nemškem in slovenskem jeziku: »Dieses Gasthaus ist für Windische verboten«. »Ta gostilnica je za Slovence prepovedana«, in zagotovimo mu, da se bo vsak pošten Slovenec njegove gostilne pošteno izogibal. Slovenci, ki imate vino-grade in lepo živino, zapomnite si ta dva prusaka!

S Polskave. (Soli za tri!) Velika tihoča je nastala na političnem obnebu; nemškutarski razsajalci so se pomirili, ter utrujeni počivajo na zasluženih lavorikah ali koprivah. Saj borba je bila huda in naporna. V naših okolicah so posebno trije možiceljni kmete plašili in za nemškutarijo lovili — dasi brezuspešno! Neki stari komij, slivniški Šors, ki je pa povišan za pisača v okr. zastopu, si je mnogo prizadeval svoje znanke, katerim je nekdaž užigalice in rožice prodajal, za edino-zveličavno nemškutarijo pridobiti, če ne, jim pa okr. zastop ne bo šel na roko. Volilci pa so bili modri ter se niso dali premotiti, vedoči, da jim skominati gosp. Šors pri okr. zastopu nobene grenkosti učititi ne more. Čudimo se pa, da je slovenskih starišev sin izza Maribora, zagrižen nemškutar kvasil, govoreč: »Le duhovnika ne, je sebičen!«. Stopite na oder, veleučeni gospod doktor, in povejte nam, ali vi okrajnega zdravnika službo opravljate nesebično, t. j. brezplačno? Naznanite nam le enega duhovnika grdo sebičnost, da bi bil za svoj hod na spoved ali za obiskavo bolnika na Ostrici, Radohi, Veliki kapi, Sopot ali kje indi, katero je opravil v svoji smrtni nevarnosti in še več dnij izostal, ra-

čunil pet goldinarjev, ko vam pa mi moremo naštetii sebičnost nekega zdravnika, ki je porodnico v ravnici obiskal pa računil — osemnajst goldinarjev za eno obiskavo! — Največ truda in posla pri volitvah je imel seveda stari nemškutar na Slivnici. Ne samo, da je pokvaril domačo okolico, je še okoli lazil po polju in Pohorju ter volilce motil. Je pa tu in tam tudi zaslužen podnosnico dobil. Kako se morete še za tako stranko potegovati, ki vselej propade? In ta mož je že prileten, zastaran nemškutar, sneg je že zapadel na njegovo glavo, hrastova skorja se je že naredila na njegovem licu; noge so že šepave, že si groba išče, zato bi mu tudi mi to svetovali, kar je on drugim veleval: »Vzimate v svoje vele roke rožni venec in ga na stare dni molite za odpuščenje dušnih in političnih grehov!«

Iz Mozirja. (Zadnja beseda.) Nismo imeli namena več brskati po žrjavici, a ker se je celo zadnja »Domovina« v »Poslanem« zadržala nad nami kot lažnivci, zato govorimo zadnjo besedo, ter izjavljamo še enkrat, da je eden delavec Fr. Skaza resnično in gotovo »štrihal« na praznik dne 8. sept. v novih šolskih sobah. Da smo pisali mi popolno resnico v prvi notici, dokazati more oni delavec sam, in pričati še drugi svedoki. Zelo čuden je bil torej popravek, poslan po krajnem šolskem svetu, ker je za delo le podjetnik bil odgovoren, v katerega imenu se je delalo. Vemo, kdo je koval popravek, znamo predobro, kdo je sodeloval in prigovarjal pri »Poslanem« v »Domovini«, ker njegov slog že iz »Naroda« dobro poznamo; obžalujemo le, da se celó nekateri zavedni Mozirčani s suhim praprotom pitati dajo. — Kako solidno pa se je poslopje izdelovalo, potrjuje nam okno pod postrešjem, katero so še le pozneje, pri že izgotovljenem zidu morali pribiti. — Nikakor ni bil naš namen, žaliti v novicah kako osebo, le za resnico se gre in pri tem ostanemo.

Iz Razborja pri Slov. Gradcu. (Zahvala.) Z veliko slovesnostjo so se nedavno blagoslovile velike podobe Jezusa na križu, ki meri 1m in 90cm, ter Marije in Janeza. Te podobe je naredil umetno g. Ignac Oblak v Celju. Ob enem sta se blagoslovila tudi dva mala oltarja, katera je ponovil sloveči podobar g. Ivan Cesar iz Mozirja, resnično prav dobro in prav lepo. Tudi je krasno zrezal dve podobi, Device Marije in sv. Martina. Stala sta dva oltarja, na novo pozlačena 280 fl. Darovala sta za nju največ kmet Jurij Pliščnik 100 fl., Peter Glasenčnik 60 fl. in kar je več stalo, se je dobilo od drugih pridnih faranov. Vsem se zahvaljujem v imenu cerkvenega predstojništva. — Mihael Lorenci, cerkveni ključar.

Od Mure. (Hvalisanje nemščine.) Ob času zadnjih volitev za deželni zbor naši nasprotniki, posil-nemški liberalci, niso vedeli, kako bi zoper slovensko stranko nasproten in sovražen veter sejali, da bi volilce zbegali. Ker novega nič ne vejo, pogrevali so svoje stare puhle pregovore. Posebno so povdarjali, kako nam je nemščina potrebna, in da mi Slovenci otrokom branimo nemško se učiti, ker se poganjamo za slovenske šole. Pametni ljudje pa že vedó, da je tako govorjenje zvito in lažnivo. Tudi mi Slovenci pripoznamo potrebo nemščine, zato smo se je tudi naučili; pri nas skoraj vsak za silo nemščino razume. Nemščine pa se nismo naučili toliko v šoli, temveč v poznejšem življenju med svetom, ker pridemo z Nemci pogosto v dotiko. Mnogi se nemški naučijo pri vojakihi, drugi zopet v službah med Nemci ali pa v mestu. Male šole pa niso za učenje tujih jezikov. Imeli smo že trdo nemške šole, na Koroškem jih imajo Slovenci še zdaj, pa mi nismo videli, in Korošci še zdaj poskušajo in tožijo, da se otroci v takih šolah nemščine nič ne naučijo, toliko manj pa kaj družega, ker učitelja ne razumejo, kaj jim po